

fessional potser els plauria fer un curs d'actualització dels coneixements, de reciclatge cultural, mentre no haguessin d'esmerçar molts esforços ni sacrificis per dur a terme el projecte. Per aquestes persones el llibre de Lluís Barbé és un regal excel·lent.

Respecte del contingut material, només apuntaré que l'obra passa revista al pensament econòmic del període 1870-1950, amb unes ràpides pinzellades addicionals sobre els darrers i els propers cinquanta anys. L'autor analitza els conceptes i les modelitzacions que han mostrat una vitalitat acadèmica perdurable, i presenta els autors que les varen inventar. Per captar el to general n'hi haurà prou d'assenyalar com són batejats els capítols de la primera part: *La revelació marginalista*, *Profeta fora de test (Walras)*, *El noi de la Rosa (Edgeworth)*, *L'economista a la teulada (Marshall)*, *Intercanvis fins al cor*, *El colador i les tisores*, *La hipermuntanya màgica*, *La farga de Vulcà*, *El mont de Venus*, *La fontana de les momes*, *La fira de Santa Llúcia*, *De jornals i cuponades*, *La drecera cap a Xauxa*, *El desconcert de Gal·la (Placidia)*.

Ara bé, avui els estudiants universitaris estan més farcits d'imatges televisives o d'expressions rockeres que de referències cultes i vocabulari noucentista. Per aquest motiu cal reconèixer que moltes facècies no són a l'abast d'un estudiant representatiu. Per il·lustrar-ho amb un exemple: ben pocs estudiants de primer any són capaços d'adonar-se que els «pastors escatològics» que en cert moment, sense gaire rebombori, compareixen davant del lector són precisament uns famosos personatges nostrats. M'agradaria equivocar-me, però crec que proquíssims estudiants agafaran el diccionari per esbrinar el significat del terme *escatològic* i, per tant, no arribaran a entendre que aquests subjectes que han passat gairebé furtivament pel davant del seu nas són els entranyables *caganers*, que esdevenen —seguint els suggeriments de Marshall— un exemple de «pastors marginals». Efectivament, com diu el Fabra, *escatologia* significa «estudi dels excrements».

Irreverent, però mai sagnant; amb permanents clucs d'ull de complicitat adreçats als lectors amb inquietuds culturals; amb un immens ventall de punts de referència (mitologia clàssica, contes infantils, gran literatura, òpera, música pop, cinema, costumari català); sempre amb un to burleta i amb el comentari humorístic a punt de saltar en qualsevol moment. Originalitat a betzef, pel que fa a l'estil i al to: un estil viu i ple de joia; i un to de lliurepensador il·lustrat, amb unes gotes de sornegueria i d'heterodòxia enfront de les idees heretades i de les jerarquies institucionals. En definitiva, una molt destacada aportació al patrimoni cultural català, que no seria just que se l'emportés el vent i caigués en l'oblit.

ALFONS BARCELÓ

Jane JACOBS, *Las ciudades y la riqueza de las naciones*. Barcelona Ariel, 1986, 267 ps. (Traducció: Ignacio Hierro)

Ja sé que no és un llibre molt recent, però —coses que passen— el vaig descobrir per casualitat fa pocs mesos. I em va complaure força. És tracta d'un text amb idees, amb suggeriments interpretatius, amb unes propostes de filtres analítics novells. D'altra banda, un petit sondeig casolà m'ha mostrat que és poc conegut entre els científics socials de casa nostra. I és una llàstima perquè es tracta d'una obra clarament recomanable per als historiadors, economistes, geògrafs, urbanistes i sociòlegs. A més, cal subratllar que l'estil és planer i que no hi ha cap barrera lèxica, estadística o matemàtica.

L'eix argumental bàsic és el següent. L'economia és contemplada en termes orgà-

tics i les ciutats són considerades com el principal nucli articulador i motor dinàmic dels canvis històrics en l'àmbit econòmic. Per complir aquestes funcions han d'aconseguir, emperò, desenvolupar un teixit de relacions ric i voluble. El principal mecanisme és la «substitució d'importacions» que posa en marxa cinc grans camps de renovació: mercats, llocs de treball, trasllats de factories, tecnologia i capital.

L'autora troba inadequades les eines convencionals. En concret critica vigorosament les «teories que parlen d'una oferta i demanda abstractes» i que adopten com a noció bàsica de referència les «economies nacionals», categoria que no constitueix una unitat d'anàlisi pertinent per entendre la dinàmica econòmica. La seva queixa és contundent: la sabiduria econòmica acadèmica i ortodoxa no ens ha aclarit «gairebé res sobre l'augment i la disminució de la riquesa» (p. 34).

La tesi central queda ben recollida per mitjà d'aquesta citació: «Les ciutats són necessàries per a la vida econòmica. Les seves funcions vitals són les de servir com a primeres fomentadores i ampliadores de la vida econòmica, funcions que no actuen de cap manera com el moviment continu. Requereixen un tràfic periòdic d'*inputs* d'energia sota dues modalitats específiques: innovacions que, en essència, no són més que *inputs* de perspicàcia humana; i una ampla substitució d'importacions que, en la base, és un *input* de la capacitat humana per posar en pràctica imitacions adaptades. La utilitat de les ciutats rau en el fet que proporcionen un context en el qual aquests *inputs*—la perspicàcia i l'adaptació— poden injectar-se amb èxit en la vida econòmica diària.» (p. 208)

Sens dubte, hom pot trobar massa biaixat el plantejament, detectar llacunes considerables, malfiar-se d'interpretacions excessivament unilaterals. Tot i així crec que es pot qualificar el llibre d'excel·lent, perquè ens ajuda a veure les coses des d'un nou angle, el que sempre és bo per eixamplar i aprofundir tota mena d'anàlisi.

ALFONS BARCELÓ